

Avtor: Miran Pflaum

Kot pri vsakem konservatorsko-restavratorskem delu se tudi pri kopistiki srečamo s celo vrsto materialov in postopkov, ki so ob nepravilni uporabi ali nezadostni zaščiti zdravju lahko nevarni.¹ Zato ni dovolj le dobro poznavanje tehnologije izdelave kopije in zaščite originala, pač pa moramo imeti v mislih tudi zaščito nas samih in okolja. Če materiale in postopke že dobro poznamo, nam ne bo težko izbrati pravih zaščitnih sredstev, če pa se z določeno tehniko in materiali srečujemo prvič, se moramo na delo primerno pripraviti tudi s tega vidika. Nevarnosti pa se moramo najprej zavedati in jih prepoznati. To pomeni, da pred začetkom del po eni strani dobro proučimo potrebne tehnološke postopke (navodila, priročniki, članki in druga literatura), po drugi pa specifične značilnosti vseh pri konkretnem delu uporabljenih materialov. Te informacije so zapisane na varnostnih listih za vsak material posebej in so jih dolžni zagotoviti prodajalci ob nakupu. Vsekakor je zelo koristno, da jih imamo spravljene v delavnici ali kje v bližini, da jih lahko kadar koli preverimo.²

Pri področju kopistike so še posebej nevarna nekatera polnila (denimo uprašeno steklo), določene

posamezne komponente umetnih smol, vključno z razredčili, topili, trdilci in drugimi kemikalijami, plastificirana steklena vlakna in drugo. Pri izdelavi kopij neredko uporabljamo razna topila in razredčila, različne barve, smole in druge podobne materiale, na primer alkohol, aceton, white spirit, terpentini, oljne barve, umetne smole in druge materiale, ki so bolj ali manj vnetljivi ali eksplozivni. Istočasno kopije in kalupe ali njihove dele, šive, spoje tudi brusimo, žagamo ali kako drugače obdelujemo. Zaradi tega moramo pri izdelavi kopij poleg osebnih zaščitnih sredstev imeti v mislih tudi primerno organiziranost prostora, ločeno hranjenje kemikalij in ustrezno ločeno organiziranost dela (prostorov). Zelo priporočljiva je tudi ustrezna prezračevalna oprema (odsosovalne roke) in nekje v bližini spravljena oprema za prvo pomoč.

Zavedati pa se moramo tudi, da so ostanki smol oziroma njihovih posameznih nezreagiranih komponent ter številni ostanki drugih materialov, ki se uporabljajo v kopistiki (topila, razredčila, trdilci, kisline ...), pogosto nevarni odpadki in moramo temu ustrezno z njimi tudi ravnati.

1 Glej Priročnik, poglavje 11 (Varno, zdravo in organizirano delo).

2 K njihovem hranjenju je po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu zavezan vsak delodajalec.